

OBJEKTORIENTERT PROGRAMMERING MED PYTHON

JOAKIM LIER, CISCO SYSTEMS NORWAY

JOAKIM LIER, CISCO SYSTEMS NORWAY

- Jobber som blant annet software engineer

JOAKIM LIER, CISCO SYSTEMS NORWAY

- Jobber som blant annet software engineer
- Veldig god til å si ja

JOAKIM LIER, CISCO SYSTEMS NORWAY

- Jobber som blant annet software engineer
- Veldig god til å si ja
- Studerte Informatikk ved UiO

JOAKIM LIER, CISCO SYSTEMS NORWAY

- Jobber som blant annet software engineer
- Veldig god til å si ja
- Studerte Informatikk ved UiO
- Og så datateknologi ved NTNU

JOAKIM LIER, CISCO SYSTEMS NORWAY

- Jobber som blant annet software engineer
- Veldig god til å si ja
- Studerte Informatikk ved UiO
- Og så datateknologi ved NTNU
- Drev mye med high performance computing

JOAKIM LIER, CISCO SYSTEMS NORWAY

- Jobber som blant annet software engineer
- Veldig god til å si ja
- Studerte Informatikk ved UiO
- Og så datateknologi ved NTNU
- Drev mye med high performance computing
- og programmeringsspråk

❤️ Programmeringsspråk ❤️

PLAN FOR DAGEN!

Zero to hero

Vi skal jobbe oss opp fra det grunnleggende og opp til å kanskje løse noen ekte problemer!

PYTHON

Vi skal bruke python som språk for å lære om
Objektorientert programmering (OOP).

Vi skal ikke lære python, så jeg antar at dere kan det

*Hvis det er noe dere ikke forstår, så bare
spør!*

Detaljer som kun gjelder python er markert med

QUIZ!

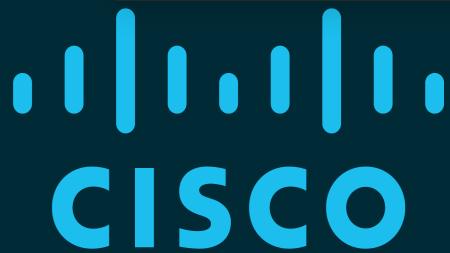
```
a = 2  
b = 4  
c = a + b  
print(c)
```


QUIZ!

```
liste = [1]
liste.append(12)
liste.append('b')

for element in liste:
    if element == 1:
        continue
    else:
        break
```


QUIZ!

```
def business(important, stuff):  
    return {important: stuff}  
  
print(business("jobb", "cisco"))
```


QUIZ!

```
a = 3  
assert a == 2, f"A burde vært 2, men er {a}"
```


OBJEKTORIENTERT PROGRAMMERING

OOP er et paradigme innen programmering.

*Paradigme blir brukt som betegnelse på
særlige regler innenfor vitenskapelige
disipliner*

wikipedia

Et mønster å løse problemer på

Meg

OBJEKTORIENTERT PROGRAMMERING

Mange språk lar deg skrive objektorientert kode

Mange språk lar deg *ikke* skrive objektorientert kode

Mange språk lar deg kombinere paradigmer

Python er en god blanding av mye

I noen av oppgavene og kodesnuttene vi skal se på er
OOP antageligvis ikke den beste løsningen

Men vi gjør det for å lære

ENCAPSULATION, INHERITANCE, POLYMORPHISM

Objektorientert programmering kan beskrives med 3 egenskaper.

ENCAPSULATION, INHERITANCE, POLYMORPHISM

Objektorientert programmering kan beskrives med 3 egenskaper.

- Encapsulation (Innkapsulering)

ENCAPSULATION, INHERITANCE, POLYMORPHISM

Objektorientert programmering kan beskrives med 3 egenskaper.

- Encapsulation (Innkapsulering)
- Inheritance (Arv)

ENCAPSULATION, INHERITANCE, POLYMORPHISM

Objektorientert programmering kan beskrives med 3 egenskaper.

- Encapsulation (Innkapsulering)
- Inheritance (Arv)
- Polymorphism (polymorfisme)

ENCAPSULATION

Litt motivasjon for å se problemet


```
person1_fornavn = "Joakim"
person1_etternavn = "Lier"
person1_alder = 28
person1_jobb = "Cisco"
person2_fornavn = "Elev"
person2_etternavn = "Studentesen"
person2_alder = 17
person2_skole = "Akademiet"
personliste = [person1_fornavn,
                person1_etternavn,
                person1_alder,
                person1_jobb,
                person2_fornavn,
                person2_etternavn,
                person2_alder,
                person2_skole]
```



```
1 person1 = ["Joakim", "Lier", 28, "Cisco"]
2 person2 = ["Elev", "Studentesen", 17, "Akademiet"]
3
4 personliste = [person1, person2]
```



```
1 person1 = ["Joakim", "Lier", 28, "Cisco"]
2 person2 = ["Elev", "Studentesen", 17, "Akademiet"]
3
4 personliste = [person1, person2]
5
6 # hva er dette?
7 print(personliste[1][2])
```



```
1 person1 = ["Joakim", "Lier", 28, "Cisco"]
2 person2 = ["Elev", "Studentesen", 17, "Akademiet"]
3
4 personliste = [person1, person2]
5
6 def get_job(person):
7     return person[3]
8
9 print(get_job(personliste[0]))
```



```
1 person1 = ["Joakim", "Lier", 28, "Cisco"]
2 person2 = ["Elev", "Studentesen", 17, "Akademiet"]
3
4 personliste = [person1, person2]
5
6 def get_job(person):
7     return person[3]
8
9 print(get_job(personliste[1])) # Hvorfor er dette feil?
```



```
1 person1 = ["Joakim", "Lier", 28, "Cisco"]
2 person2 = ["Elev", "Studentesen", 17, "Akademiet"]
3
4 personliste = [person1, person2]
5
6 def get_job(person):
7     return person[3]
8
9 print(get_job(personliste[1])) # Hvorfor er dette feil?
```


ENCAPSULATION - KLASSE

En klasse er en definisjon, eller "oppskrift", på en ting.

Hittil har vi definert en person som "noe" med:

- et fornavn
- et etternavn
- en alder
- en jobb eller skole

Dette har vi prøvd å få frem ved bruk av lister
Men klasser er laget for å løse akkurat dette

ENCAPSULATION - KLASSE

En klasse inneholder informasjonen som hører til en ting

- Egen data
- Egne funksjoner

ENCAPSULATION - KLASSE

```
1 class Person:  
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):  
3         self.fornavn = fornavn  
4         self.etternavn = etternavn  
5         self.alder = alder  
6         self.jobb = jobb  
7  
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
9 person1 = Person(  
10    fornavn = "Joakim",  
11    etternavn = "Lier",  
12    alder = 28,  
13    jobb = "Cisco")  
14 print(person1.fornavn)
```

• Tydelig hva som definerer en person

• Tydelig hva som menes med koden

ENCAPSULATION - KLASSE

```
1 class Person:  
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):  
3         self.fornavn = fornavn  
4         self.etternavn = etternavn  
5         self.alder = alder  
6         self.jobb = jobb  
7  
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
9 person1 = Person(  
10    fornavn = "Joakim",  
11    etternavn = "Lier",  
12    alder = 28,  
13    jobb = "Cisco")  
14 print(person1.fornavn)
```

• Tydelig hva som definerer en person

• Tydelig hva som menes med koden

ENCAPSULATION - KLASSE

```
1 class Person:  
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):  
3         self.fornavn = fornavn  
4         self.etternavn = etternavn  
5         self.alder = alder  
6         self.jobb = jobb  
7  
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
9 person1 = Person(  
10    fornavn = "Joakim",  
11    etternavn = "Lier",  
12    alder = 28,  
13    jobb = "Cisco")  
14 print(person1.fornavn)
```

• Tydelig hva som definerer en person

• Tydelig hva som menes med koden

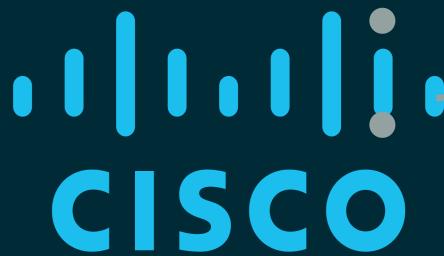

ENCAPSULATION - KLASSE

```
1 class Person:  
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):  
3         self.fornavn = fornavn  
4         self.etternavn = etternavn  
5         self.alder = alder  
6         self.jobb = jobb  
7  
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
9 person1 = Person(  
10    fornavn = "Joakim",  
11    etternavn = "Lier",  
12    alder = 28,  
13    jobb = "Cisco")  
14 print(person1.fornavn)
```

• Tydelig hva som definerer en person

• Tydelig hva som menes med koden

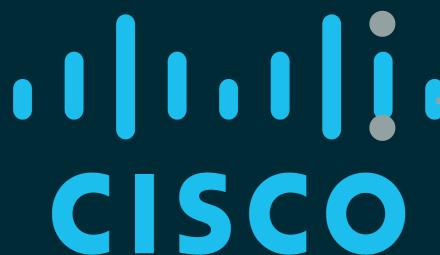

ENCAPSULATION - KLASSE

```
1 class Person:  
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):  
3         self.fornavn = fornavn  
4         self.etternavn = etternavn  
5         self.alder = alder  
6         self.jobb = jobb  
7  
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
9 person1 = Person(  
10    fornavn = "Joakim",  
11    etternavn = "Lier",  
12    alder = 28,  
13    jobb = "Cisco")  
14 print(person1.fornavn)
```

Tydelig hva som definerer en person

Tydelig hva som menes med koden

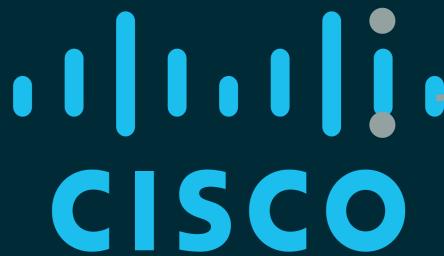

ENCAPSULATION - KLASSE

```
1 class Person:  
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):  
3         self.fornavn = fornavn  
4         self.etternavn = etternavn  
5         self.alder = alder  
6         self.jobb = jobb  
7  
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
9 person1 = Person(  
10    fornavn = "Joakim",  
11    etternavn = "Lier",  
12    alder = 28,  
13    jobb = "Cisco")  
14 print(person1.fornavn)
```

• Tydelig hva som definerer en person

• Tydelig hva som menes med koden

Vi bruker punktum for å få tak i ting inni en klasse

```
1 class Person:  
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):  
3         self.fornavn = fornavn  
4         self.etternavn = etternavn  
5         self.alder = alder  
6         self.jobb = jobb  
7  
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
9 print(person1.fornavn)  
10 print(person1.etternavn)  
11 print(person1.alder)  
12 print(person1.jobb)
```


ENCAPSULATION - KLASSE

```
(fornavn: str, etternavn: str, alder: int, jobb: str) -> None  
person1 = Person(
```


KLASSER ELLER OBJEKTER?

Klasser er definisjonen på noe vi kan lage

Objekter er noe laget ut fra definisjonen

*Litt som forholdet mellom en oppskrift på
kjeks og kjeksen du lagde fra oppskriften!*

Vi sier at et objekt er en instans av en klasse

KLASSER ELLER OBJEKTER?

```
1 class Person: # Klasse
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):
3         self.fornavn = fornavn
4         self.etternavn = etternavn
5         self.alder = alder
6         self.jobb = jobb
7
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco") # Objekt
9 person2 = Person("Elev", "Studentesen",
10    17, "Akademiet") # Objekt
```


KLASSER ELLER OBJEKTER?

```
1 class Person: # Klasse
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):
3         self.fornavn = fornavn
4         self.etternavn = etternavn
5         self.alder = alder
6         self.jobb = jobb
7
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco") # Objekt
9 person2 = Person("Elev", "Studentesen",
10    17, "Akademiet") # Objekt
```


KLASSER ELLER OBJEKTER?

```
1 class Person: # Klasse
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):
3         self.fornavn = fornavn
4         self.etternavn = etternavn
5         self.alder = alder
6         self.jobb = jobb
7
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco") # Objekt
9 person2 = Person("Elev", "Studentesen",
10    17, "Akademiet") # Objekt
```


KLASSER ELLER OBJEKTER?

```
1 class Person: # Klasse
2     def __init__(self, fornavn, etternavn, alder, jobb):
3         self.fornavn = fornavn
4         self.etternavn = etternavn
5         self.alder = alder
6         self.jobb = jobb
7
8 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco") # Objekt
9 person2 = Person("Elev", "Studentesen",
10    17, "Akademiet") # Objekt
```


KLASSER ELLER OBJEKTER?

Dette betyr at man kan lage mange objekter fra en klasse

*Akkurat som du kan lage mange kjeks fra
en oppskrift*

Samtidig trenger man bare en klasse for hver ting du vil beskrive

Du trenger jo ikke flere oppskrifter på samme kjeksen

FUNKSJONER

Hittil har vi for det meste sett på å pakke inn variabler

Vi kan også lage egne funksjoner for klassene våre

Vi har sett ett eksempel på det så langt:

```
class Person:  
    def __init__(self, ...
```


Funksjoner som er omringet av __ kommer vi tilbake til.

FUNKSJONER

```
1 class Person:  
2     def er_like_gammel_som(self, andre):  
3         return self.alder == andre.alder  
4  
5 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
6 person2 = Person("Elev", "Studentesen",  
7                  "Akademiet")  
8 print(person1.er_like_gammel_som(person2)) # Bra!  
9 print(er_like_gammel_som(person2))          # gir ikke mening  
10                                         # trenger objekt
```


FUNKSJONER

```
1 class Person:  
2     def er_like_gammel_som(self, andre):  
3         return self.alder == andre.alder  
4  
5 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
6 person2 = Person("Elev", "Studentesen",  
7                  17, "Akademiet")  
8 print(person1.er_like_gammel_som(person2)) # Bra!  
9 print(er_like_gammel_som(person2))          # gir ikke mening  
10                                         # trenger objekt
```


FUNKSJONER

```
1 class Person:  
2     def er_like_gammel_som(self, andre):  
3         return self.alder == andre.alder  
4  
5 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
6 person2 = Person("Elev", "Studentesen",  
7                  17, "Akademiet")  
8 print(person1.er_like_gammel_som(person2)) # Bra!  
9 print(er_like_gammel_som(person2))          # gir ikke mening  
10                                         # trenger objekt
```


FUNKSJONER - SELF

I Python må funksjoner som tilhører en klasse må ta inn parameteren `self`.

```
1 class Person:  
2     # Legg merke til self parameteren  
3     def er_over_20(self):  
4         return self.alder > 20  
5  
6 person1 = Person("Joakim", "Lier", 28, "Cisco")  
7 # legg merke til at det er 0 parametre under  
8 print(person1.er_over_20())
```


Denne blir automagisk sendt inn når du kaller på
funksjonen

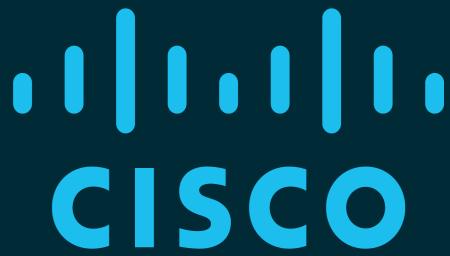
Gir funksjonen en måte å kunne lese sine egne
variabler

automagisk = magisk og automatisk


```
1 class Person:  
2     def er_over_20(self):  
3         # feil!  
4         # ikke self, da vet ikke python  
5         # hvilken alder du snakker om  
6     return alder > 20
```



```
1 class Person:  
2     def er_over_20(self):  
3         # riktig!  
4         # her bruker vi self, da vet  
5         # python hvor den skal lete  
6         return self.alder > 20
```


FUNKSJONER, MEDLEMMER ELLER METODER?

Vi sier at en funksjon eller variabel som tilhører en klasse er et *medlem*

Noen ganger brukes ordet *metode* istedet for medlemsfunksjon

— FUNKSJONER —

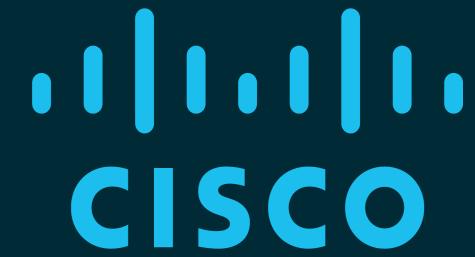
De kalles "magiske metoder"

Er ikke ment til å brukes direkte

*Magic methods python, dunder
python*

Python bruker dem automagisk i visse situasjoner

Denne kalles hver gang du lager et objekt!

```
1 class Person:  
2     def __init__(self):  
3         print("Nå ble jeg laget!")  
4  
5 person1 = Person() # Dette printer "Nå ble jeg laget!"
```

Kalles ofte en konstruktør i andre språk

`__STR__`

Kort for "string"

Lar deg velge en tekst-beskrivelse av objektet, feks når
du printer

returnerer en string


```
1 class Dårlig:  
2     pass  
3  
4 class Bra:  
5     def __str__(self) -> str:  
6         return "Jeg er bra!"  
7  
8 dårlig = Dårlig()  
9 bra = Bra()  
10 print(dårlig)  
11 # printer "<__main__.Dårlig object at 0x7fda01998730>"  
12 print(bra)  
13 # printer "Jeg er bra!"
```


`_add_` og `_ge_` for matematiske operasjoner
`_call_` for å lage objekter som oppfører seg som funksjoner
`_enter_` og `_exit_` for å kunne bruke `with`-nøkkelordet

OPPSUMMERING

Vi bruker klasser for å samle informasjon og funksjoner
som hører sammen

Vi oppretter objekter basert på disse klassene, så vi lett kan jobbe med dem. Nå kan vi ha en variabel som beskriver en person, istedet for flere!

ARV

Noen ganger kan flere klasser ha mye til felles, men må likevel holdes separat

En måte å skille ut det de har til felles kalles arv

Dette betyr at hvis en klasse arver fra en annen, vil barnet få de samme medlemmene som forelderen.

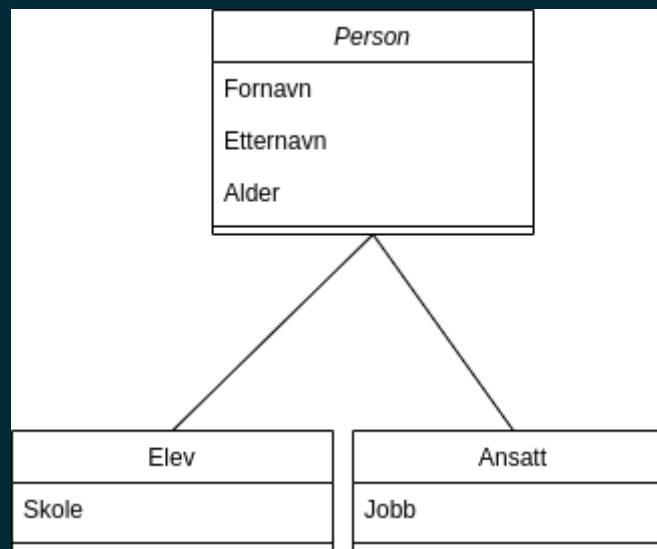

En klasse som arves fra kalles foreldreklasse,
grunnklasse, superklasse

En klasse som arver kalles barnekasse, derivert klasse,
subklasse


```
1 #Grunnkasse
2 class Person:
3     def __init__(self, fornavn,
4                  etternavn,
5                  alder):
6         self.fornavn = fornavn
7         self.etternavn = etternavn
8         self.alder = alder
9
10    def si_hallo(self):
11        print("hallo")
```



```
1 class Elev(Person): # Arver fra Person
2     def __init__(self, fornavn,
3                  etternavn,
4                  alder, skole):
5         super().__init__(fornavn, etternavn, alder)
6         self.skole = skole
7
8 class Ansatt(Person): # Arver fra Person
9     def __init__(self, fornavn,
10                  etternavn,
11                  alder, jobb):
12        super().__init__(fornavn, etternavn, alder)
13        self.jobb = jobb
```


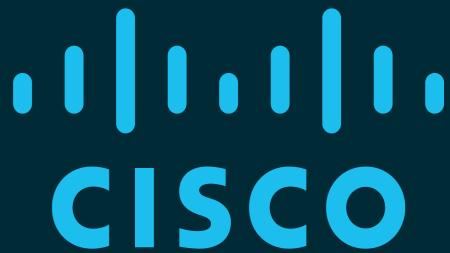
```
1 class Elev(Person): # Arver fra Person
2     def __init__(self, fornavn,
3                  etternavn,
4                  alder, skole):
5         super().__init__(fornavn, etternavn, alder)
6         self.skole = skole
7
8 class Ansatt(Person): # Arver fra Person
9     def __init__(self, fornavn,
10                  etternavn,
11                  alder, jobb):
12         super().__init__(fornavn, etternavn, alder)
13         self.jobb = jobb
```



```
1 class Elev(Person): # Arver fra Person
2     def __init__(self, fornavn,
3                  etternavn,
4                  alder, skole):
5         super().__init__(fornavn, etternavn, alder)
6         self.skole = skole
7
8 class Ansatt(Person): # Arver fra Person
9     def __init__(self, fornavn,
10                  etternavn,
11                  alder, jobb):
12        super().__init__(fornavn, etternavn, alder)
13        self.jobb = jobb
```



```
elev1 = Elev("Elev",
              "Studentesen",
              18,
              "Akademiet")
# Kan fortsatt bruke medlemmene til Person
print(elev1.fornavn)
elev1.si_hallo()
# Men har nå også et medlem som heter skole!
print(elev1.skole)
```



```
1 class Ansatt(Person):
2     def __init__(self, fornavn,
3                  etternavn,
4                  alder, jobb):
5         super().__init__(fornavn, etternavn, alder)
```

super() gir oss foreldreklassen, så vi kan kjøre
forelderens __init__


```
1 class Ansatt(Person):
2     def __init__(self, fornavn,
3                  etternavn,
4                  alder, jobb):
5         super().__init__(fornavn, etternavn, alder)
```

super() gir oss foreldreklassen, så vi kan kjøre
forelderens __init__


```
1 class Ansatt(Person):
2     def __init__(self, fornavn,
3                  etternavn,
4                  alder, jobb):
5         super().__init__(fornavn, etternavn, alder)
```

super() gir oss foreldreklassen, så vi kan kjøre
forelderens __init__

*Hvorfor må vi bruke super(), og ikke bare
si __init__(. .)?*

For å bygge intuisjon om når dette kan bli nyttig:

Det er mye som er møbler, men er alle møbler bord?

En stol er ikke et bord, men begge er møbler

Da trenger vi kanskje en møbel-klasse og en stol- og
bord-klasse som arver fra denne

Selv om begge er laget av tre, har fire ben og selges på
Ikea

Her på jobb tenker vi masse på møter.

Webex-, google-, microsoft teams- og zoom-møter har
mye til felles

Alle har en start og en slutt og deltakerlister

En grunnleggende møtekasse som de forskjellige
møtetyppene arver fra kan være lurt!

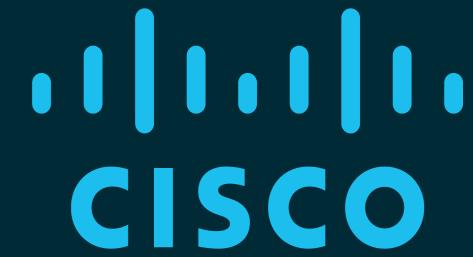

I favorittdataspillet ditt er det sikkert flere figurer som oppfører seg annerledes.

Kanskje det finnes en felles "figur"-klasse som arves fra?

Da slipper de å programmere alt alle figurer har til felles på nytt!

OBS!

I oppgavene vil dere se

```
class Arv(Noe):  
    pass
```

Dette betyr at klassen `Arv` arver fra klassen `Noe`, men endrer ingenting så den er veldig lik `Noe`.

Dette brukes for å lage et startpunkt for dere, men er ellers ofte en nytteløs ting å gjøre :)

POLYMORFISME

Et stort og skummelt ord

Men ganske greit konsept!

Poly - flere

morphism - form

Flere former!

Så hva betyr det i kode?

En funksjon med samme navn kan gjøre forskjellige ting

Kodeeksempel:

```
class Dyr:  
    def snakk(self):  
        print("Jeg vet ikke hva jeg er!")  
  
class Hund(Dyr):  
    def snakk(self):  
        print("Voff")  
  
class Katt(Dyr):  
    def snakk(self):  
        print("Mjau")
```



```
dyreliste = [Hund(), Hund(), Katt(), Hund()]
for dyr in dyreliste:
    dyr.snakk()
```

```
→ ~ python3 dyr.py
Voff
Voff
Mjau
Voff
```


Hver type dyr finner sin riktige funksjon, selv om alle
heter snakk

Hvis en klasse ikke lager sin egen snakk, så brukes forelderens snakk

```
class Axolotl(Dyr):
    pass
axolotl = Axolotl()
axolotl.snakk()
```

```
→ ~ python3 axolotl.py
Jeg vet ikke hva jeg er!
```


Polymorfisme er en arvet egenskap som barnet har gjort på sin måte.

For eksempel, så kan dere alle snakke
Men dere snakker kanskje ikke helt likt som foreldrene
deres

OPPSUMMERING!

Objektorientert programmering handler om å lage klasser

Klasser er en oppskrift på et *objekt*.
Beskriver variabler og funksjoner som hører til
Disse kalles *medlemmer*

Et objekt er en instansiert klasse.

De kan for eksempel gjenspeile ekte ting som
mennesker

Samler informasjon til en mer håndterbar ting

*Prøv å huske analogien oppskrift på kjeks
og kjeks bakt etter oppskriften*

En klasse kan *arve* fra en annen

Da får den alle medlemmene til forelderen.

Polymorfisme er når en barnekasse endrer på en arvet funksjon

Den gjør noe liknende forelderen sin, men på sin egen måte.

Ved å bruke disse egenskapene kan vi skrive
programmer med mennesker, biler og møbler

Uten å glemme at ulike mennesker, biler og møbler er
forskjellige

